

škodovala na glavi. Obležal je nezavesten na tiru ter bil sigurno izkrcvavel, da ga ni opazil strojevodja osebnega vlaka, ki je vozil mimo, ter obvestil stražnika pri prihodnji čuvajnici. Kušarja so nato z vlakom prepeljali v bolnico.

S sekuro ubila vlomilec. V vasi Višni Hrušov na Slovaškem je vlomil te dni neznan vlomilec v hišo kmeta Janka Jankovskega. Zlezel je ponoči skozi okno v vežo in odšel po prstih v izbo, kjer je spal kmet s svojo ženo Marijo. Kmet se je zbudil in planil iz postelje, da se prepriča, kdo je povzročil ropot. Tisti hip ga je vlomilec udaril s sekuro dvakrat po glavi, tako da je Jankovski omahnil. Kljub silnim udarcem je planil na vlomilca in vnel se je boj na življenje in smrt. Ta čas se je zbudila tudi žena. Skočila je pred hišo in začela klicati na pomoč. Kmalu je prihitel iz sosedne hiše njen brat Štefan. Vrnila sta se v izbo in opazila, da bo Jankovski v boju z vlomilcem zdaj in zdaj podlehel. V kritičnem trenutku je priskočil Štefan svaku na pomoč in udaril vlomilca po glavi. Toda vlomilec se je obupno branil in skušal pobegniti. Tedaj je pograbila razjarjena kmetica sekuro in ga udarila dvakrat po glavi. Vlomilec se je zgrudil na tla in omedlel. Kmalu so prihiteli napadenim sosedom na pomoč vaščani in odnesli onesvečenega vlomilca pred hišo. Tu se je mož zavedel in prosil vode. Nekateri vaščani so hoteli težko ranjenemu pomagati, toda razjarjena žena je zopet pograbila sekuro in hotela planiti na vlomilca. Kmetje so jo hoteli zadržati. Iztrgala se jim je iz rok, zamahnila s sekuro in udarila vlomilca dvakrat na vso moč po glavi, rekoč: »Evo, tu imaš vodo! Ubil si mi moža in zaslužil si smrt!« Vlomilec je bil takoj mrtev.

Milijonar — zločinec. Cela francoska javnost je razburjena radi odkritij pariške policije, kateri se je posrečilo razkrinkati enega največjih zločincev v osebi milijonarja Guyta. Pred nekaj tedni je nastal v okolici Pariza na neki njivi požar, ki je upepelil kopico žita. Kmetje, ki so ogenj gasili, so v svojo grozo našli v slami ožgano truplo mlade deklice. Takoj so obvestili orožništvo. Bilo je sigurno, da se je izvršil strašen zločin. Nekdo je deklico ubil, položil v kopico slame ter zažgal. Za zločincem se je razvel po celi Franciji lov. Najboljši policijski detektivi so se bavili s slučajem in njihov trud je bil kronan s popolnim uspehom. Ugotovili so, da je zločinec pripeljal svojo žrtev z avtomobilom, s katerim je potem pobegnil. Lastnika avtomobila so kmalu izsledili v osebi večkratnega milijonarja Goyota, ki je bil po celem Parizu znan kot izredno bogat človek. Ko so ga dobili v roke, je preiskava odkrivala vedno strašnejše stvari, ki presegajo že vse pojme. Goyota so razkrinkali kot enega največjih zločincev vseh časov. Poleg umora omenjene deklice je umoril tudi štiri svoje zakonite žene, dalje neko drugo deklico, katere truplo je sežgal. Umoril je tudi nekega poštarja. Svoje bogastvo si je namreč pridobil z drznimi ropi poštinih vlakov. S par tovariši je napadal poštarje v poštne vagonu, odnesli so denar ter izginili v avtomobilih. Takih roparskih napadov je bilo zadnje leto v Franciji več in vse ima na vesti Goyot. Za svoje zločine bo prejel sigurno zasluženo smrtno kazen.

Vdova zadnjega turškega sultana. Te dni so prinesli časopisi vest, da je poskušala izvršiti samomor vdova zadnjega turškega sultana Mohameda. Skočila je v reko Nil, toda še pravočasno so jo rešili. Svoj obupni korak je napravila radi pomanjkanja, v katerem zadnje čase po smrti sultana živi. Nekdaj navajena razkošnega življenja, je po pregnanstvu iz Carigrada okušala vedno večjo bedo, katere ni prej nikoli poznala. Zadnje čase je živela v Kairu v Egiptu od prodaje svojih zadnjih draguljev in drugih dragocenosti.

Silno neurje na Japonskem. Dne 4. septembra zjutraj je razsajalo po celi srednji Japonski grozno neurje z viharjem, kateremu pravijo — tajfun. Tajfun je povzročil veliko materijelno škodo in zahteval veliko človeških žrtev. V mestu Tejebaschi se je podrolo vsled viharja šolsko poslopje. Razvaline poslopja so pokopale 12 mrtvih otrok in 90 je bilo težko ranjenih. V mestu samem je poplavilo neurje 300 stanovanjskih hiš. V mestu Hamamastu je porušil vihar celo tovarno in ej bilo ubitih 8 delavcev, 25 pa ranjenih. Na železniški progi Hamamastu—Tokio (glavno mesto Japonske) je bil prevrnen en cel vlak in je bilo ob tej priliki ubitih in ranjenih več oseb. V mestu Jotschita je porušil tajfun 40 hiš, 3 policaje je ubil in ranjenih je bilo veliko civilnih oseb. Na vojaškem letališču v Akenogahari pri Nagoji je bilo poškodovanih 40 letal in nekatera so popolnoma razbita. V Kahasaki je vrgel vihar ob tla dvojce svetilnikov in pri tem je utonilo 15 mož.

Na zasebnem učnem zavodu Ant. Rud. Legat v Mariboru začnejo novi tečaj dne 4. oktobra t. l. in trajajo šest mesecev namesto štirih kakor doslej, da imajo udeleženci več časa za vaje in učenje. Na ta način bo tudi učni uspeh zboljšán. Za stroje pisje so različni dobri sistemi na razpolago. Poučuje se z vsemi desetimi prsti. Uvedeni so sledeči tečaji: stroje pisje, slovenska in nemška stenografija, knjigovodstvo, računstvo, slovensčina, nemščina ter srbohrvaščina. Prospekt brezplačen v trgovini s pisarniškimi stroji Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ulica 7, telef. 100.

Nova knjiga. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je izdala knjigo »Nemški glagol« (Das deutsche Zeitwort), katero je spisal prof. Adolf Robida. Nova knjiga bo služila kot izborna pomožna sredstvo pri pouku nemškega jezika, ki dela danes marsikomu preglavice baš radi glagolov.

Pisma iz domačih krajev.

Sv. Martin pri Vurbergu. Letošnji nalivi so v naši župniji napravili ogromno škodo, zlasti še toča v Zgor. in Spod. Dupleku in v Koreni. Okrajni zastop mariborski je napravil grabe za ceste iz Sp. Dupleka do broda in upamo, da se bo cesta zboljšala vsled odтока vode. V političnem oziru smo precej utihnili, odkar imajo preklicani klerikalci svojo Ljudsko posojilnico, ki prav lepo deluje in uživa vso spoštovanje pri našem ljudstvu. Kakor slišimo, mislijo naši sosedje na Vurbergu prirediti sadjarsko razstavo. Kaj pa mi, ali ni povečini naš glavni dohodek iz sadjarstva, pa nimamo niti enega strokovnega društva, sadjarske ali kmetijske družnice. Može, gospodari, naj veljajo pri nas besede veličastnih kmečkih dni v Mariboru: vsi v strokovno organizacijo, katere se zaveda danes vsak, samo kmet ne. Vršile so se volitve v delavsko zbornico, sedaj v obrtno, a v kmetstvo vsled 82 odstot. prebivalstva in njega premale stanovske zavesti pa menda ob svetem nikoli.

Sv. Barbara v Slov. goricah. Letošnji nalivi, toča in plazi so nas skoraj popolnoma uničili v gospodarskem oziru, a v začetku tega meseca smo se dobili razveseljive listke za dohodnino, pri kateri se pozna ogromen državni proračun, pa sa je temu skrivili tudi naših tistih 78 volilcev, ki so dali zadnjič glasove

Radič-Pučeljevimi skrinjicam. Tukajšnji predsednik SDS se je hvallil, da je njegova stranka baje dala občini Zimica 2000 D za ceste, pa mislimo, da ne iz stranske kase. Gospod predsednik glejte, da se bo dobila občina Korena tudi kakšne tisočake za ceste, ako hočete pri prihodnjih volitvah kandidirati za župana. Naša na novo preustrojena posojilnica lepo napreduje, ljudstvo pa je hvaležno SLS. K nam sta dr. Gorišek in dr. Veiksl napravila sokolski polet; ali mislita, da bosta s Sokolom pri nas lovila kaline, se bridko motita!

Gornja Radgona. V pondeljek, dne 30. avgusta popoldne je šel pokrivat Janez Fres iz Ptujске ceste slamnato kopico pri posestniku Mariji Pelc v Policah. Ker je bila slama vsled vročine zelo polska, se je Fres splazil po slami na tla. Padel je na zemljo tako nesrečno, da si je premaknil mozeg in natrl kosti. Prepeljali so ga v radgonsko bolnico. Če bo ostal pri življenju, za delo najbrž ne bo nikdar več sposoben. Ponesrečenec je oče šesterih nepreskrbljenih otrok. V sredo, 1. septembra pa si je šel Ivan Znidarič, posestnik v Črešnjevcih v globljinjak iskat golobov. Nesreča je hotela, da je padel z lestve in si zlomil roko. — Isti dan se je v Mariboru v stolni cerkvi poročil posojilnični uradnik Herman Borovič z nevesto Marijo Volf. Poročal ju je domačin, gosp. korni vikar Peter Kovačič. — Bivši posojilnični uradnik Dominik Samec je dobil službo trškega policaja v Ljutomeru.

Kapela pri Radencih. Izvanredno slovesnost smo imeli dne 5. septembra t. l. pri Kapeli. Gospa Estera Maček, soproga podpredsednika finančne kontrole v Radencih, je bila namreč pred drugim sv. opravilom sprejeta v sv. katoliško Cerkev. Vsi navzoči, katerih je bila polna cerkev, so bili ginjeni ob prizoru sprejema. Kot prič sta prisostovala g. Anton Ploj, preglednik fin. kontrole in gospod Anton Bégan, podpredsednik omenjene kontrole. Po dokončani veroizpovedi se je vršil krst matere Estere Maček in ob jednem njene tri letne hčerke Ide. Gospa Estera je med sveto mašo prejela tudi prvo sv. obhajilo, ob kateri priloznosti je gospod kaplan razložil navzočim pomen lepe slovesnosti. Ob tej priliki, ko želimo naši novi tovariši obilo sreče in zadovoljnosti v naši družbi, častitamo tudi gospodu soprogu Konradu Mačeku, da so se mu izpolnile njegove želje in da je ta dan dobil v sprebrnjenki ženo, ki bo z njim ene in edinoprave veroizpovedi, enega duha in enega srca. Bog ju živi! Bog ju ohrani še mnoga leta srečna in zadovoljna.

Polensak. Dve poroki iz ene hiše. 30. avgust je bil veselja dan v naši zavedni hiši Klajzarovi v Slomih. Domača hčerka Verona se je poročila z mladeničem Jakobom Petek iz Brezovec. Mala skupina gostov, a tem bolj vesela, se je spomnila ob tej priliki tudi naših oznanjevalcev slave Božje in je darovala za nje 71 D. Ravno isti dan pa si je vzela za tovariša skozi zakonsko življenje Jerica Petek iz Brezovec Franceta Klemenčič od Sv. Lenarta pri Veliki Nedelji. Tudi ti gostje — a samo Polensani — so darovali svoto 88 D za polenske zvone. Vsem darovalcem priskrbi Bog plačaj, novima paroma pa obilo sreče in blagoslova iz nebes v novem stanu! Omenjeno bodi, da je že od nekdaj v teh dveh hišah katoliško časopisje, na prvem mestu seveda naš Slov. Gospodar, kar naj ostane tudi v bodoče.

Polensak pri Ptuj. Po dolgotrajnem deževju je tudi pri nas nastopilo lepo toplo vreme, zopet nas pri našem težkem poletnem delu ogrevajo zlati solnčni žarki. Deževna katastrofa tudi nam ni prizanašala. Voda, ki smo jo imeli več kot preveč, nam je odnašala zemljo, trgala pota in ceste. Uničila in odplavila veliko sena, pokončala jesensko košnjo otave, ki je večji del poplavljen z obilnim blatom, kar itak ne bo za polaganje živini, ampak samo za stelo. In zbog tega bomo mnogi kmetje prisiljeni prodati oziroma dati napol zastoj živino, ker je ne bomo imeli s čim hraniti. Edino upanje, s katerim gledamo v bodočnost, je naše sadno drevje, katero nam je letos obrodilo, a žalbog vsak dan frči sem ter tje različnih mešetarjev, ki nam ponujajo prav sramotno ceno, kilogram najfinejših jabolk samo 5 kron. Kje so tukaj naše viinarske in sadjarske zadruge? Tukaj je treba le producenta in konzumenta. Ali je morda tu potrebno toliko mešetarjev, pijavk, sesalk, ki živijo le na račun producenta, to je kmeta pridolovca. Bilo bi na mestu, da bi v tem oziru naši postavljeni zastopniki zastavili in ukrenili vse potrebno, da se zaščiti naše poljedelsko, vinarsko in sadjarsko produkcijo pred temi množičnimi mešetarji, krvososi, v katerih rokah smo takorekó vsi kmetje in vsa naša produkcija. Ni čudno, ako mi ubogi kmetje gledamo s strahom v bodočnost in se povprašujemo, kako in kaj bo? Davki, neznosni, draginja velika, a kar pa bi mi kmetje prodali, nima nobene cene. Čas bi že bil, da merodajni faktorji uvidijo, da nas s svojo politiko vodijo k strahoviti kmečki krizi in da ako hočemo uničiti kmečki stan, steber države — bodo uničili končno tudi sami sebe!

Sv. Barbara v Halozah. Dne 5. t. m. smo obhajali dolgo pričakovano slavnost. Gospod Martin Korenjak in Križanec sta peljala od Sv. Barbare dva nova zvonova k Višniški podružnici Sv. Florjana, ki stoji na meji naše in hrvaške župnije. Manjši zvon tehta 60 kg, kupil ga je Hrvat gospod Križanec, kumoval mu je višniški veleč. gosp. župnik Josip Januš. Večjega 100 kg. pa so kupili naši župljani sosedom Hrvatom iz Gruškovec, Mej. Medribnika in Malega Paradiža in sta mu kumovala Franc in Elizabeta Brec, pos. na Mejah. Ob obilni udeležbi ljudstva, ob zvokih domačih barbarske godbe s spremstvom č. g. kaplana Jan. Verbanjšeka in družici s 4 konji pripeljala do slavoloka, kjer je pričakoval mnogobrojen narod hrvaški s svojim župnikom zvana. Sledile so pozdravne besede bratom Hrvatom in vsem udeležencem od g. Korenjaka, na katere je odgovoril prisotni hrvaški veleč. gospod župnik Januš. Ob zvokih godbe in streljanju možnarjev so oba srečno obesili, na kar sta se oglasila na veselje vseh, ki so imeli kaj truda in skrbi. Pridigoval je nato naš častiti gospod kaplan Verbanjšek in tudi daroval sveto mašo za vse darovalce. Vsem sosedom in darovalcem, kakor tudi odbornikom, županu občine Gruškovec, domačim čč. duhovnikom, godcem in vsem, katerim se je treba zahvaliti za pomoč: »Bog vam povrni in Sv. Florjan nas naj varuje časnega in večnega ognja«. Toliko ljudi še ni bilo nikoli na tem hribečku, na meji dveh dežel in škofij. Ta dan ostane vsem navzočim Slovencem in Hrvatom nepozaben.

Velika Polana, Prekmurje. Pred dnevi se je izvršila kolavdacija tukajšnjih orgel. Navzoči veleč. gospodje in kolaudatorji: Vajda, Čirič in profesor Osterc so se pohvalno izrazili o novih orglah, ki jih je postavila mariborska tvrdka orgel Josip Brandl. Konstruktija je dobra, zunanja oblika okusna, s svojimi 7 registri so orgle velikosti cerkve primerne. Požrtvovalno ljudstvo ima z njimi veliko veselje. Saj se vrši služba božja slovesno, kakor drugod po Slovenskem, posebno še, ker imamo organista, ki je v Celju dovršil šolo in se odlikuje od pre mnogih madžarskih »skripačev«, ki še vedno strašijo po slovenski Krajini. Tvrđki Brandl izrekamo svoje zadovoljstvo in posebno zahvalo ter jo toplo priporočamo zlasti še, ker nam je postavila orgle za najnižjo ceno. Dve drugi tvrđki, ena nemška in ena slavonska sta za enake orgle zahtevali več kakor za eno tretjino višjo svoto. Bog živi!

Sv. Pavel pri Preboldu. Tvrđka »Singer« priredi v St. Pavlu brezplačen poučni tečaj za šivanje in umetno vezenje. Podučevala se bodo vsa tehnična in moderna dela na lahek in razumljiv način tako, da se učenke v teku 8 dneh naučijo delati. Opozorjamo posebno na pouk vezenja s svilo v barvah, luknjičastega vezenja, azuriranja, tamburiranja, madeira, rišeja, monogramov, aplikacije itd. Nudil se bode tudi na tem tečaju skrbno pouk v šivanju. Vstop je vsakomur dovoljen. Točne informacije daje Franc Klaučnik, Rečica ob Paki, kateri sprejema tudi prijave. Prijave sprejema tudi Micika Vodenik in Jožef Škerjanc v St. Pavlu. Ker je

ta tečaj velike važnosti za vse ženske in hišno gospodinstvo, se opozarjate, da te redke prilike ne zamudite. Tečaj se prične dne 13. septembra in traja do 22. septembra. Prične se ob 8. uri dop. Tečaj bode v prostorih g. Franca Vedenik v St. Pavlu.

Sv. Lenart nad Laškimi. Blizu dve leti je deloval pri nas kot šolski upravitelj gospod Ignac Petje, mož krščanskega mišljenja in življenja. Zalibog nas sedaj zapušča in odide na svoje novo mesto k Sv. Jakobu na Savi. Hvala mu za to, ker je s svojo soprogo tako lepo vzgojeval naše otroke, ne samo z besedo, ampak tudi z vzgledom. Vsi mu želimo na njegovem novem mestu najboljšo. Bog daj, da bi dobili njemu vrednega naslednika. — Pred kratkim nas je obiskal naš gospod poslanec dr. Gosar in je podal poročilo o svojem delovanju. — Cena živini je še vedno jako nizka, četudi je že dolgo časa Janez Pučelj poljedelski minister. Samostojnejši, ki vam je bil nekaj dr. Korošec kriv nizkih cen pri živini, kaj poročete na to? Ali boste sedaj Pučlja preklinjali, kakor ste svojčas dr. Korošca?

Zibika. Izvanredno slovesnost smo obhajali v Zibiki 29. avg. ker smo po 10 letih nadomestili to, kar nam je vzela vojna: dobili smo namreč tri nove bronaste zvonove iz livarne »Zvonoglas« v Mariboru. Slovesno blagoslovitev novih zvonov je izvršil č. g. kanonik Casl iz Maribora. Da smo dosegli ta zaželjeni cilj, se imamo v prvi vrsti zahvaliti domačemu č. g. župniku za neumorno in požrtvovalno delo od začetka misli na nove zvonove, ter do resničnega pripravila istih, vsem cerkvenim ključarjem in županom vse litre občin, ki so celo delo podpirali ter tudi dejansko izvrševali; nadalje fantom in dekletom za okusno venčanje zvonov ter prostora, skozi katerega so se zvonovi v slovesni procesiji pomikali proti cerkvi. Med dviganjem v zvonik, katero delo je šlo nepričakovano hitro, je svirala godba. V splošnem je cela slovesnost potekala zelo dobro. Le žal, da je zahtevala neljuba usoda tudi nesrečo, da se je pred dovršitvijo vsega ponesrečil za olepševanje najboljši sodruđnik Alojz Vrbovšek, ter se ni mogel radovati z nami nad lepo ubramimi glasovi novih zvonov. — V splošnem še enkrat vsem dobrotnikom l. pripomočnikom k slovesnosti stoterni: Bog plačaj!

Kozje. Slovenski kmet je bil dne 1. septembra s kraljevo zlato medaljo odlikovan. Imenovanega dne je v Kozjem izročil okrajni glavar g. dr. Hrašovec iz Šmarja kraljevi ukaz in mu pripel medaljo. Gospodu Antonu Dobravcu iz občine Kozje kot 43 letnemu občinskemu odborniku iskreno čestitamo. Istega dne popoldne se je pripeljal v Kozje veliki župan mariborske oblasti, da si ogleda upostošene ceste in kraje. Kolikor je znano, ga je občina Kozje s posebno prošnjo prosila, da se naj pri razdelitvi podpore ozira na ta revni okraj. V kozjanskem okraju je uničeno vinogradništvo in drugo ter je pričakovati najhujše gospodarske krize in bede.

Sv. Peter pod Sv. gorami. Sv. Peter bode sčasoma dobil povsem drugo lice. K novemu Gasilskemu domu dostavljajo stolp; osnoval se je odbor za napeljavo vodovoda, župno cerkev so temeljito renovirali, pokrili stolp in streho cerkve, ter cerkev okusno preslikali tako, da odgovarja zahtevam hiše božje. Tudi delo gradbenega odbora za postavitev katoliškega doma krepko napreduje. Z zgrabno se bode že letos pričelo. Katoliški dom, ki bo stal sredi trga ob glavni cesti, bode po svoji lepoti in obširnosti v ponos domačinom in obsoletjskim krajem. Za loterijo tukajšnje Katoliškega prosvetnega društva vlada povsod veliko zanimanje, ker ta loterija je res bogata. Obsega 1000 krasnih dobitek, kakor: nov, trisedežni avtomobil, mladega konja, molzno kravo, moško kolo, radio-aparat obleke itd, kar lahko dobiš za 10 D. Kdor naroči 100 srečk in jih razpeča, si zasluži 400 D, kdor pa razpeča 10 srečk, dobi srečke brezplačno. Za naročilo srečk zadostuje dopisnica, naslovljena na loterijski odbor v Sv. Petru pod Sv. gorami.

Gospodarstvo.

STROJI ZA POGON MLATILNIC.

Mi vidimo, da skuša napredno kmetijstvo v vedno večji meri, kjer je le količjak mogoče, nadomestiti drago ročno delo z delom stroja. To pa je popolnoma upravičeno, posebno radi tega, ker je ročno delo v kmetijstvu najdražje, radi tega negospodarsko, posebno tam, kjer gre za to, da se v kratkem času opravi veliko dela in pa tam, kjer se rabi za pogon raznih strojev večjo in močnejšo gonilno silo. Te slučaje imamo pri mlatnji žita. Če pomislimo, da žene bencin osemkrat cenejše mlatilnice kot človek, električna desetkrat in para pa več kot dvajsetkrat, nas ne bode začudilo to, da se dandanašnji napredni gospodarji vedno bolj trudijo za pogon mlatilnih strojev, bencinovitih in drugih eksplozijskih motorjev, elektromotorjev, pri zelo velikih množinah žita pa parnega stroja. Celo delavna živina je za pogon mlatilnih strojev cenejša, zato se že od nekdaj s pomočjo vitlja rabi za pogon mlatilnic. Ze pri navadni ročni mlatilnici se izplača, ako se ista preuredi tako, da se žene z vitljem.

Vitelj.

Da je delo z vitljem uspešno ter da se ne zgubi več kot je potrebno na koristnem učinku ter ne izrabi gonilne moči živine; da se razen tega vitelj prehitro ne obrabi in je delo z njim varno, je potrebno, da je: vitelj pritrjen popolnoma trdno na svojem podnožju. Za dobro pritrjenje ima vsak vitelj spodaj okvir iz lesa ali iz železa. Ta okvir se mora poglobiti v tla, na katerega se postavi vitelj, ni dovolj, da leži samo na tleh. Ob krajih se pritrji okvir še s klini. Najboljše je, ako se podnožje betonira ter vpusti v beton okvir. Leseni okvir se s časom rad vsled mraza in vlage zvije, zato je boljši vitelj z železnim okvirjem, ki se pritrji in poglobi v zidano podnožje z vijaki, tako da se nikakor niti najmanj ne premika.

Pot, po kateri hodi živina, ko vleče vitelj, mora biti ne trda, temveč mehka, prožna, od nje se ne sme pri delu dvigati prah. Najboljše je, da se jo tlaka z gramozom, nato s peskom, oboje se dobro zbije v zemljo, nato pa pokrije z žaganjem, katero se pred delom malo poškrpi z vodo. Pot od zemlje ni dobra radi tega, ker prasi preveč. Od dobre poti je veliko odvisno, kako moč razvija živina. Mesto na poti, kjer se odvaža gonilna os od vitelja in gre preko poti k mlatilnici, naj bode poglobljeno, tako da je po možnosti tukaj pot ravna in os poglobljena. Okoli osi se napravi mali jarek iz desek, na poti čez se napravi most, ki pa naj bo raven, ne kot streha. Nikakor ni prikladno, ako se nahaja gonilna os na poti in ni poglobljena, tako da se živina spodtika ob njo.

Ruda, na kateri vleče živina, naj ne bo prekratka in ne predolga. Najboljša dolžina je od 3/4 do 4 metre. Pri krajši dolžini se delavna moč živine premalo izkoristi, ker gre živina preveč v krogu; pri daljši rudi se rabi več prostora in živina napravi daljšo pot v krogu, radi tega se vitelj suče prepočasi. Ležaji se morajo pred delom dobro o-

čistiti od nesnage, ki se je tu nabrala ter med delom dobro mazati. S tem se zmanjša škodljivo trenje in vitelj se da lažje vleči.

Vitelj mora biti postavljen popolnoma vodoravno. Če visi le za spoznanje na eno stran, tedaj ni samo to škodljivo, da se da težje vleči, temveč se mu zobje, ležaji in osi enostransko obrabijo, tako da se veliko preje pokvari.

Zelo je umestno, da se na gonilni osi, ki gre od vitlja k mlatilnici, ob mlatilnici nahaja razrešljiva spojka, s katero se s tem, da se jo premakne z vzvodom, lahko v slučaju potrebe hitro ustavi mlatilnico, tudi če se vitelj še naprej suče. S tem se obvaruje mlatilnico pred poškodbami in se prepreči, oziroma omeji nezgode.

Vitelj se mora počasi s previdnostjo staviti v pogon. Ako se hitro požene, se lahko polomijo zobje zobčastih koles, ali pa kakšni drugi deli vitlja. Da živina ne trpi preveč pri delu, je dobro, da se jo vpreže pred vitelj na rudo, tako da se vstavi med kavelj in obročkom nalašč zato narajeno, zavito, prožno, jekleno pero. Ko potegne živina, se najprvo nategne to pero, nato se pa premakne vitelj, na ta način pride vitelj polagoma v gibanje, ne pa sunkoma, in živina trpi manj. Z vlaganjem snopja v mlatilnico se sme pričeti šele, ko je mlatilnica v polnem teku.

Zobčasta kolesa in drugi sukajoči se deli pri vitlju naj bodo tako pokriti in zavarovani s pokrovi, da ne more priti med delom delavec z njimi v dotiko. Na ta način se prepreči nezgode. Ako je vitelj na prostem postavljen, naj se, ko ni v delu, prekrije z leseno streho, da mu ne škoduje dež in prah ter tako trpi dalj časa.

Dasiravno je vitelj zelo v rabi, posebno pri manjših posestnikih, ima pa vseeno dosti slabih strani, tako da ga vedno bolj izpodrivajo drugi motorji. Je poceni, delo z njim je jednostavno in je najbolj uporabljen tam, kjer za vprežno živino ni dovolj drugega dela na razpolago.

Ne priporočajo ga pa mnoge slabe strani, kakor so: Zahteva veliko prostora, kar pride posebno do izraza, ako se ga postavi pod streho. Ne da se prestavljati, se radi tega, ako se hoče z njim gnati še druge stroje poleg mlatilnice, mora iste postaviti v isto poslopje, ob katerem je vitelj postavljen. Poleg tega se tudi dostikrat pogon teh strojev z vitljem ne da urediti brez posredovalnih koles.

Čas mlatnje je odvisen od tega, kdaj ni živina na drugem kraju zaposlena. Največkrat je to takrat, ko radi vremena ni delo zunaj mogoče. Ako se redi ravno toliko vprežne živine, kolikor je potrebno za obdelovanje posestva, tedaj se mora počakati z mlatnjo in seveda na novo žito, dokler ni obdelovanje zemlje končano, zgodi se pa lahko, da se obdelovanje slabo izvrši, oziroma zanemari na račun mlatnje.

Moč vprežne živine se pri vitlju ne da polno izrabiti. Živina razvija svojo polno moč takrat, če hodi naravnost, pri hoji v krogu pa le del. En del gonilne moči se porabi pri vitlju poleg tega za premaganje upora trenja, tako da vleče konj v vitlju z 0.75 konjske sile, od te sile pa pride za pogon mlatilnice 0.6 konjske sile v poštev; vol pa samo z 0.5 konjske sile.

Pri uporabi večjega števila vprežne živine na istem vitlju se pa sorazmerno ne razvija večja sila. Že dva konja ne vlečeta jednako močno, tem manj pa več. Mesto 1.2 konjske sile dajeta na mlatilnico 2 konja samo 1.16 konjske sile; 3 konji mesto 1.8 samo 1.56 konjske sile; 4 konji mesto 2.4 samo 1.92 konjske sile. Čim več konj, tem manj sile daje vsaki. Več kot 4 konje se itak ne splača vprežati v isti vitelj.

Iz tega sledi, da se da uporabljati vitelj gospodarsko uspešno le za male mlatilnice, ki pa napravijo tudi malo. Za večje mlatilnice, ki ločijo zrno od plev in slame, posebno pa one, ki poleg tega tudi enkrat prečistijo zrnje, je pa raba vitlja že negospodarska, ker rabijo več pogonske sile, večje število vprežne živine se pa slabše izrabijo. Večja mlatilnica pa ne rabi vedno stalno enako gonilno moč; dostikrat se zgodi, da trenutno rabi mnogo sile (n. pr. ako se jo trenutno preobloži s snopjem), v tem slučaju vitelj ne zmaga dela, se ustavlja; živina pa zelo trpi. Uspešnejše se dajo rabiti za pogon razni motorji.

Bencinski motorji.

Pri teh se rabi kot gonilno sredstvo zmes hlapov bencina in zraka. Sestoji iz na eni strani odprtega cilindra, v katerem se giblje bat. Isti se pomika naprej in vsesava plinovo zmes v cilindru. Pri povratku zgosti to zmes, v danem trenutku vžge električen vžigalnik to zmes, ista nenkrat zgori ter požene vsled svoje eksplozivne sile bat zo pet naprej. Ko gre bat nato nazaj, potisne izgorele pline iz cilindra in igra se znova ponovi.

Najprikladnejši so bencinski motorji za pogon mlatilnic, ki obenem zrnje tudi enkrat prečistijo in sortirajo. Vpoštevati je take motorje, ki so montirani na vozu, tako da se dajo prevažati, ker so isti uporabljivi za pogon strojev na raznih mestih. Dadanese dobijo že prav mali motorji za pogon malih mlatilnic, katere drugače žene vitelj. Pri vprašanju, kako močan motor se mora nabaviti, se mora vpoštevati, koliko moči rabi mlatilnica za pogon; motor se vzame ¼ močnejši, kot rabi mlatilnica. To pa radi tega, da motor v vsakem slučaju obvlada mlatilnico.

Nabavni stroški motorja so veliko večji kot pri vitlju; vendar pa so pogonski stroški motorja za celo tretjino manjši kot pri vitlju, tako da se motor sčasoma izplača. Vpoštevati se mora tudi to, da se zmlati z motorjem veliko hitreje in boljše, porabi pa zato manj delavnih moči. Motor se pa da rabiti veliko lažje za pogon še drugih strojev, istotako z manjšimi stroški.

Pri rabi motorjev je treba paziti na sledeče:

Prave razsežnosti jermenic, da se mlatilnica suče z dovoljno hitrostjo. Motor je treba postaviti popolnoma vodoravno. Pregledati je, če delujejo mazilne priprave in paziti je na redno mazanje. Pri polnjenju z bencinom se ne sme z lučjo (plamenom ali tlečo vžgalico, cigareto) blizu. Pred delom je pregledati, ako se vsi ventili lahko odpirajo. Ako se med delom motor ustavlja, ga je treba pregledati.

Ako ni zmanjkalo bencina, oziroma ako ne teče v cevi h ventilu. Ako se je cev zamašila, se jo mora sneti in izpihati. Ali ne spuša ventil preveč bencina v cilindru. V tem slučaju je treba ventil bolj pritisniti; ako še gre pre-

več goriva, tedaj se mora ventil zbrusiti. Ako bat dobro ne zapira cilindra, kar se pozna po tem, ako se da motor lahko zavrteti in se pri tem sliši v cilindru piskanje, tedaj se mora bat vzeti ven, napeti obroče na bat, ako je kateri počil, ga izmeniti z novim. Ali je vžiganje pravilno, kar se ugotovi z roko, ako nastane v žici električni tok. Ako ne vžiga, tedaj se mora vžigalnik očistiti saj in pregledati izolacijo, kotričo ter žico, ako ista ne izolira dovoljno. Ako nastajajo v motorju poki, tedaj se mora zmanjšati dotok zraka, da se zmes pravilno vžiga. Ako suje motor, tedaj se mora popraviti ležaje, da bolje držijo. Ako se ogrejejo ležaji, tedaj se mora motor ustaviti in pregledati, ali je mazanje odpravljeno, ali pa so bile blazinice preveč prвите. Na zadostno hlajenje cilindra se mora med delom vedno paziti in pregledati, da kroži voda. Motor se mora tudi večkrat očistiti na vseh važnih delih (ležaji, ventili, bat, cilindru, hladilnik), da se s tem podaljša njegova uporabljivost.

Elektromotor.

Tam, kjer je priključitev na elektrovod normalne napetosti lahko izvedljiva, se da mesto bencinskega motorja uporabljati za pogon prenosljivih elektromotorjev. Pogon z elektriko je še cenejši, kot z bencinom, poleg tega nudi uporaba elektromotorja še sledeče prednosti:

Jednostavna sestava. Za pogon kmetijskih strojev se uporabljajo uspešno taki elektromotorji, ki so popolnoma prekriti s kovinskim plaščem. Izven tega plašča sta le 2 ležaji in jermenice, motor se radi tega ne praši, vsi važni deli so zaprti, tako da ne more nepoklicani do njih. Obratuje radi tega s takim motorjem lahko vsak zanesljiv človek. Mazanje je zelo lahko, ker se od časa do časa olje samo obnovi, med obratom se pa ležaji samodelno mažejo.

Motor je v razmerju z močjo lahek in majhen, da se skoro povsod postavi, ker zavzema malo mesta, da se namestiti na steni, celo pod stropom na primerni polici, in lahko se da prenašati.

Hitro in lahko se da pognati in ustaviti; radi tega se ga izplača ustavljati tudi, ako se ga kratek čas ne rabi. Pogonjanje in ustavljanje je zelo enostavno.

Dela mirno, ker gibajoči del v njem je samo ena vrteča se os. Pri njemu ni sunkov in tresenja, se da radi tega rabiti tudi tam, kjer so tla slabjša.

Pri rabi primernih varovalk je ognjavarjen.

Dela zelo gospodarsko in varčno, ker porabi samo toliko toka, kolikor sile rabi stroj, ki ga žene. Motor, ki je močan štiri konjske sile, pa žene stroj, ki rabi samo dve konjski sili, porabi toka tudi samo za dve konjski sili. Drugi motorji ne delajo tako varčno.

Dva tečaja za konserviranje sadja se vršita na srednji vinarski in sadjarski šoli v Mariboru, in sicer: a) od 22. do 25. sept. štiri dnevni tečaj za konserviranje sadja in zelenjave; b) 28. sept. enodnevni tečaj za napravo sadnih sokov in brezalkoholnih pijač. V obeh tečajih je pouk teoretičen in praktičen ter traja dnevno od 9. do 12. in od 14. do 17. ure. Zanimanci obojega spola, ki se žele enega ali drugega tečaja udeležiti, naj prijavijo svojo udeležbo najkasneje do 20. septembra t. l. direktiji srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

Kmetijsko gospodinjstvo šola v Repnjah priredi s 15. okt. zimski kmetijsko gospodinjstveni tečaj, ki traja šest mesecev, in sicer od 15. oktobra 1926 do 15. aprila 1927. V zavod, ki je v rokav šolskih sester III. reda sv. Frančiška, se sprejme 18 gojenk z vsoto potrebnih oskrb. Oskrbovalnina znaša 450 D na mesec. Prošnje za sprejem gojenk je vlagati do 30. septembra t. l. pri vodstvu kmetijsko-gospodinjstvene šole v Repnjah, pošta Vodice, nad Ljubljano, kjer se dobe na željo potrebne informacije.

Cebelarji. Letos se nam kaže dobra letina. Čebele tako z veseljem brencijo in nam donajajo v celice dobri sladki ajdov med. V naših srečih se je naselilo veselje, ko smo vendar ućakali boljše dni. Oh, koliko družin nam je letos spomladi in poleti poginilo vsled slabe paše, vednega deževja, tako da smo že obupavali. No, kateri od nas je krnil družine, da jih je ohranil pri življenju in moči, bo njegov trud tudi stotero poplačan. Cebelarji, poznate našega Jožeta Okorn, tajnika čebelarkega društva! Mislim, da! Dne 12. septembra bode ob 13. uri na postaji Moškanjec ob kolodvoru poljudno predaval o življenju čebel, boleznih, delu itd. Obiskal nas je namreč on s 80 panji na ajdovo pašo. To so vam panji, da jih je veselje pogledati. Pridite vsi, ki vam dopuščate čas na ta sestanek. Zveza za povratek ugodna.

Okrajni zastop v Mariboru razpisuje ponovno dobavo in vožnjo gramozja za okrajne ceste za leto 1926. Interesente dobijo vsa natančnejša pojasnila v pisarni okrajnega zastopa v Mariboru, Koroška cesta 26-II, med uradnimi urami. Ustmena razprava ponudnikov se bo vršila v ponedeljek, 20. septembra 1926 ob 9. uri dopoldne v sejni dvorani okrajnega zastopa v Mariboru. Pripominja se, da je ponudbe staviti ločeno, za dobavo gramozja posebej in za vožnjo posebej.

Vino, ki se samo popolnoma ne sčisti, dobi lepo kristalno barvo ter najmilejši naravni okus, ako se ga pretoči skozi novozumljeni aparat »Vinobister«. Dobi se po nizki ceni pri izumitelju Vinkotu Simoniću, mehaniku v Ptujju, ki je prijavil svojo iznajdbo v patentovanje.

Zivnorečel, kmetovalci gornjegrajskega okraja, pozor! Dne 21. septembra t. l. se vrši veliki živalski in blagovni sejem v Rečici ob Savinji. Sejm posetita tudi dva velekupeca iz prevalskega okraja, ki si hočeta v svrhu bodoče kupčije ogledati razstavljenega blago in ki nameravata že na ta semjski dan nakupiti okoli 10 visokobrehelj telic in par dobrih krav molznic. Živali morajo biti sicer marjadvorskega plemena, vendar se ne bo gledalo natančno na pasemske znake in na krepak izraz konstitucije. Glavno je: dobra zamaknena mlečnost! Zivnorečel iz gornjegrajskega okraja! Ne zamudite ugodne prilike, da prodate vaše plemensko blago za razmeroma višjo plemensko ceno in prizenite na sejem v Rečico ob Sav. dne 21. t. m. odvisne visokobrehle telice in krave marjadvorskega plemena! Prilika prodaje plemenskega blaga za plemenske cene se nudi le poredkoma. — F. Wernig, kmetijski referent.

Mariborski trg dne 4. septembra 1926. Na tem trgu, ki je bil prav dobro preskrbljen in tudi jako dobro obiskan, je bilo 23 s 55 zaklanimi svinjami, 28 s čebulo in zelenjavo, 30 s krompirjem in 35 s sadjem naloženih vozov. Slaninarji so prodajali po sedanjih cenah na drobno po 10.50 do 25, na debelo pa po 14 do 17 D, domači mesarji so ostali pri starih cenah. — Perutnine in domačih živali je bilo okoli 600 komadov. Gene so bile piščancem 10 do 25, kokošem 30 do 40, racam, gosim in puranom 30 do 80, domačim zajcem 5 do 30, angora zajcem 35 do 100, kanarčkom 50 do 100 D komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, evetlice. Gene: Krompir 1.50 do 2, paradižniki 5 do 15, čebula 2 do 4, česen 12 do 15, buče 2 do 4, kislje zelje 2 do 3, sveže zelje 1.50 do 2.50 D kg, endivija — 50 do 2.50, glavna salata 0.25 do 1 D komad, mleko 2 do 3, smetana 12 do 14, oljčno olje 30 do 40, bučno olje 18 do 22 D liter, surovo maslo 40, čajno 50 do 65, kuhano 45 do 50 D kg sirček 1 do 8 D hlebček, jajca 1 do 1.50 D komad.

Sadje: jabolka in hruške 2 do 6, češplje 1.50 do 3, breskve 14 do 16 D kg, borovnice 2, brusnice 8, maline 4 do 4.50 D liter, cvetlice 0.50 do 5, v loncih 15 do 50, palme 10 do 200 D komad. Lesena in lončena roba 1 do 100 D, brezove metle 2.25 do 5, lesene grablje 5 do 7, lesene vile 5 do 8, cepci 8 do 10 D komad, leseni obroči po 3 do 10 D komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo, 1. septembra je bilo 16 vozov sena in 5 vozov slame, v soboto, 4. septembra pa 37 vozov sena in 6 vozov slame na trgu. Seno, katero se je proti 11. uri pocenilo, se je prodajalo po 60 do 90 D, slama pa po 35 do 40 D za 100 kg. Seno kakor slamo kupuje sedaj največ vojaška uprava, katera je razven tega večje količine naročila pri posameznih kmetih.

VI. radio-poročilo: Zatec, CSR, 2. septembra 1926. Zivahno nakupovanje — cene od 4000 do 4200 čK za 50 kg (t. j. 140 D za kg). Cene vstrajno zelo čvrste. Letnik 1925 do 3300 čK za 50 kg. Zatec, SHS, 2. septembra 1926. Tu se je plačevalo do 112.50 za 1 kg.

Novi zlati denar za 1 in 4 zlatnike dobimo. Naše finančno ministrstvo se je odločilo, da bo vložilo iz prometa vse zlatnike, ki še krožijo okrog izza časa obstoja Avstro-Ogrske. Da se izvede ta načrt, je odredilo finančno ministrstvo sporazumno z Narodno banko, da naj napravi dunajska tvrdka za kovanje denarja zlatnike za 1 in 4 avstro-ogrsko zlatnike, ki se bodo razdelili kot zamena za še obstoječi avstrijski zlati denar. Novi zlatniki so izdelani zelo lepo. Zlat za 4 dukate je velik kakor stara petdinarka in je malo tanjši od današnjega dinarja. Na eni strani je podoba kralja Aleksandra in z napisom v cirilici: Aleksander, kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev; na drugi strani je podoba Beograda in napis v latinici: Kraljevina S-H-S. Spodaj pod podobo Beograda je številka 4. Ravnoista dunajska tvrdka bo tudi nakovala čisto novi zlati denar za našo državo, ki bo predan kmalu v promet.

Za razvedrilo.

Zastoj v Beograd. Prvi prijatelj: »Ti ne veš, kako rad bi šel jaz enkrat v Beograd!« — Drugi prijatelj: »Jaz pa vem, kako je treba napraviti, da prideš v Beograd, pa Ti ne bo treba nič za vlak plačati!« — »Kako pa?« — »Peš pojdi!«

Brezsrčen mož. Živel je brezsrčen mož. Žena mu je bila na smrt bolna, a on se za to ni zmenil, ampak je sedel v gostilni. Pridejo po njega: »Pojdite domov, žena je na smrtni postelji!« — A on je odvrnil: »Jo pa na drugo preložite, da ne bo na smrtni!« — Kmalu nato so prišli drugi in mu povedali: »Ženo je Bog k sebi vzel!« — Tudi to ga ni ganilo in je rekel: »Le naj jo vzame, a ga bo »grevalo«, tako kot je mene!«

Čudežen žvižg. Kmetič se je peljal s svojim sinčkom z vlakom. Sedela sta pri odprtem oknu. In oče je mislil napraviti šalo, je hitro snel klobuk, ga skril in rekel plašnemu sinčku: »Vidiš, veter ti ga je odnesel! Pa ne bodi žalosten! Jaz bom samo zažvižgal, pa bo klobuk zopet tukaj!« Zažvižgal je in mu hitro dal klobuk na glavo. Ko se peljeta dalje, naenkrat zavijati sinček svoj klobuk in ga res vrže skozi okno drvečega vlaka ter svoje očetu: »Atek, zažvižgaj še enkrat, da pride klobuk nazaj!«

Dober odgovor. Učitelj: »Zakaj sili kri v glavo, če se na glavo postavim, ne sili pa v noge, ko na njih stojim?« — Učenec: »Zato, ker Vaše noge niso tako prazne, kakor je Vaša glava!«

Ga je ozdravil. Kmet je prišel k sosedu ter mu potožil, da ga grozovito kašelj muči, če ima kako zdravilo. Poizkusila sta vse mogoče, a ni nič pomagalo. Zato mu je dal sosed piti ricinovega olja ter drugi dan vprašal kmeta: »Ali še kaj kašljaš?« A ta mu je odgovoril: »Nič več, se ne upam!«

Prepričajte se sami! Po deželi je hodil cigan s cirkusom, v katerem je imel tudi enega tigra. Nad vvhodom v cirkus je blestel napis: »Tiger 4 m dolg, 250 kg težek!« Prepričajte se sami! Pa je šel kmet pogledat in je videl, da je bil tiger prav majhen in lahek ter se je pritožil: »Kako lažeta! Ta tiger je malo večja mačka!« »Tako«, je rekel cigan, »potem pa vzemite ta-le meter, tamle je tehtnica in prepričajte se sami!« — Kmet mu je zdaj rajne verjel, kakor bi se šel sam prepričati.

Razlika. Čevljarski vajenec tovarišu: »Ali veš, kakšen je razloček med mojstrom in učencem?« »Tovariš: »Ne vem.« »Ti bom pa jaz povedal. Če je učenec bolan, pravijo, da je pijan. Če je mojster pijan, pravijo, da je bolan!«

Bo dokazala. Pred sodnijo je stala kmetica, ki se je rada tožarila ter rekla sodniku: »Ta ženska mi je rekla, da sem bedasta kavka in to hočem danes tukaj dokazati!«

Al. Kokej:

DRUŽINSKO KLANJE NA SULTANOVEM DVORU.

Turki so bili vedno kruti, neusmiljeni in grozoviti. Zgodovina slovenskega naroda iz prejšnjih stoletij poroča o tem strahovite reči, to so pa skušali naši fantje in možje tudi sami na sebi v Bosni leta 1878 in o tem smo mnogo čitali za časa balkanske vojne leta 1912. Potem se ne smemo čuditi, če pomislimo, kako divje klanje se je vršilo celo v družinah njihovih vladarjev, turških sultanov. Svetovna zgodovina ne navaja nikjer tako brezsrčne morije kot je bila na dvoru turških vladarjev. Da je temu res tako, hočem po zgodovinskih virih*) navesti nekaj zgledov.

Sultan Bajazid I. (1389—1403) je dal umoriti svojega brata, da bi bil varen pred njim. On je bil prvi, ki je to storil, in je tako otvoril vrata bratskim umorom v turški vladarski rodbini. Bajazid II. (1481—1512) je imel osem sinov, izmed katerih so ob njegovi smrti še trije živeli, namreč Korkut, Ahmed in Selim. Med njimi se je začel boj, v katerem je Selim zmagal in oba brata je dal umoriti. Ahmed je prosil, da bi mu pustil življenje, a Selim je rekel, da mu hoče dati edini fevd, ki se spodobijo za premagane osmanskega princa, namreč grob, in ga je dal neusmiljeno zadaviti. Bilo je živih še tudi pet vnukov, sinov njegovih umrlih bratov. Zapovedal je, da so jih pripeljali v njegovo palačo, kjer je dal vse zadaviti. Zaprl jih je v neko sobo in tam je za zastorom gledal sam sultan, kako so jih davili. Najmlajši, šele sedem let star, je kleče prosil za življenje, reki, da hoče sultanu za en asper na dan zvesto služiti — a vse zaman. Zadavili so ga. Zadnji, dvajsetletni mladenič se je obupno branil, enemu rablju je zlomil roko, štiri je z nožem umoril, a Selim je poklical druge, ki so ga nazadnje zadavili.

Tudi Soliman II. (1520—1566), najslavnejši turški vladar, je kralj v svoji družini. Pri njem vidimo, kako strašna nesreča za družino je mnogoženstvo. V mladih letih je bila njegova posebna ljubljanka neka Cerkesinja, s katero je imel dva sina, Mustafa in Bajazida. Mustafa je bil očetovega značaja, bil je ljubljenec ljudstva in armade in Soliman ga je smatral za svojega naslednika. Bajazid je bil bolj tihega značaja. V poznejših letih je ljubljenec sultan neko Rusinjo, Roksolano po imenu. Med tema dvema ženskama je nastala starašna ljubosumnost. Nekega dne je Cerkesinja pretepla Roksolano ter jo je zmerjala z besedami: »vzdajalka« in »prodano meso«. Roksolana je kar od pretepa, jokajoč in s kuštrovimi lasmi odšla k Solimanu, ki je Cerkesinjo pro-

gnal v Amazijo, kjer je bil njen sin namestnik. Sovraštvo mater je prešlo na sine. Roksolana bi bila rada, da bi bil njen sin Selim prestolonaslednik, in je tako dolgo hujkala zoper Mustafa, da ga je dal Soliman neusmiljeno zadaviti, pa tudi njegovega 14 letnega sina Mohameda. Zdal je prišla vrsta na Bajazida, zoper katerega so tako dolgo hujskali Solimana, da je dal njega in njegove štiri sinove zadaviti dne 25. septembra 1561.

Murad III. (1574—1596) je bil namestnik v Magneziji, ko je izvedel, da mu je oče umrl. Dne 21. decembra 1574 je prišel v Carigrad in takoj je dal pet bratov v svoji navzočnosti zadaviti. Ker so bili vsi mladoletni — najstarejši je bil star osem let — je mufti temu ugovarjal, čes, da taki otroci ne morejo biti nevarni njegovemu prestolu. Toda bratomor je bil že tako v navadi na turskem dvoru, da se ni nihče več na tem spodbikal.

Vse prednike je prekosil v klanju Muradov sin Mohamed III. (1596—1603). Ta je dal ob nastopu svoje vlade umoriti dvanajst bratov. Bil je strašen trinog, ki ni imel smisla za nobeno drugo stvar kot za ženske v haremu. Pa to mu še ni bilo dovolj. Njegov jako zmožen prvorojeni sin Mahmud je prosil očeta, da bi mu izročil poveljstvo nad armado, ki bi naj zatrla v Aziji upor. Mohamedu se je njegova gorečnost zdela sumljiva, za to je dal njega in vse njegove zagovornike zadaviti.

Kake razmere so bile na turskem dvoru, kaže nastop vlade sultana Ibrahima I. 1640—1649). Ko je njegov brat Murad IV. umrl, so šli dvorni služabniki proti njegovi sobi in so klicali: »Dolgo naj živi sultan Ibrahim!« Ibrahim pa se je bal, čes, da so ga prišli na bratovo povelje zadaviti in je vrata zaprl z zapahom. Še celo takrat, ko so služabniki vrata vtrli in mu je mati povedala, da je Murad umrl, Ibrahim ni verjel. Ko je videl pred seboj mrtvo Muradovo truplo, šele tedaj je odprl vrata od vrat in je sprejel pozdrave velikašev. Silno rad je imel velike ženske in res so našli neko Armenko, ki ga je kar očarala. Ker je bila zvrta, ga je kmalu dobila popolnoma v svojo oblast. Sultanova mati je bila na njen vpliv ljubosumna, novabila jo je na obed in jo dala zadaviti. Sultanu pa se je, čes, da je bila vsled prehude krvi. Vsled te izgube se Ibrahim dolgo ni mogel potolažiti.

V poznejših stoletjih ni bilo več takega klanja v vladarski družini, ker so Turki imeli z drugimi rečmi več opraviti. Na dnevnem redu so bili upori janicarjev, upori poslojnih dežel in vedne vojske Zadnji je šel menda neprostovoljno iz sveta sultan Abdul Aziz leta 1876, katerega so Turki radi zapravljivosti odstavlili. Za svojo kuhinjo in gospodarstvo je potreboval letno 50 milijonov frankov. Imel je več tisoč žen, katere so mu samega sladkorja porabile na leto za 40.000 frankov. Uradno so sicer naznanili, da si je Abdul Aziz vsled žalosti sam žile prerezal, toda v resnici so ga po stari turški navadi spravili v Ahalovo naročje.

ČUDEŽNA REŠITEV UTOPLJENCA.

Kakor je že vobče znano, je povzročilo julijsko deževje po rodovitni Bački, a pred vsem v okolici Apatina, kjer je struga Donave že po svoji naravni legi kaj lahko preplavljiva, silne poplave. Mogočno valovje tega veletoka je prestopilo svoje bregove in zajelo celo mesto Apatin in bližnje vasi, kojih hiše so bile skoroda pod vodo. Tudi človeških žrtev ni bilo le neznatno število.

Tako je v drugi polovici julija zopet poplavila Donava mesto in okolico; tamošnje prebivalstvo je prosilo bližnja mesta, ki so bila izven nevarnosti, pomoči. Odzvalo se jih je precej tudi iz mesta Subotice. Med temi tudi moj prijatelj V. I., sin bogate hiše subotiške.

Ko je na kraju katastrofalne povodnji vstopil z drugimi v rešilni čoln, je veletok začel naraščati s tako silo, da so se valili kar celi hribi valovja po mestu. Bil je v nevarnosti vsak čoln. Ker ni bilo več mogoče uiti, so se vsi subotiški fantje obrnili na pomoč božjo, da jim priskoči na pomoč v skrajni sili.

Toda valovje je čoln prevrnilo in vsi, ki so bili v njem, so izginiti v velikanskih vrtincih. Ves dogodek mi opisuje moj prijatelj, ki se je edini rešil. Ker je njegova rešitev res nekaj čudovitega, jo priobčim, kakor mi jo je sam opisal v pismu. Piše takole:

Subotica, 7. 8. 1926.

Imam srečo Te obvestiti, da sem prišel takorekoč iz drugega sveta. Mislim, da so Ti moji starši popisali, kaj se je zgodilo z menoj. Dragi Joško! Mislim, da si slišal kaj o oni katastrofalni povodnji, ki jo je naredila Donava. Cela mesta in vasi je poplavila voda. Pred tremi tedni smo dobili poziv, da naj pridemo v Apatin, kjer je Donava že predirala zadnje nasipe. Nismo se dolgo pomišljali, temveč smo se že tretjega dne odpravili na pot, kateri smo bili sposobni za rešilni oddelek. Ko smo prišli v mesto Apatin, smo videli strašno opustošenje Donave. Od hiš se je videla samo še streha. Takoj se je bilo treba oprijeti dela, nositi žaklje in pesek na nasipe. Proti večeru istega dne, ob 6. uri, je spet pridrel strašen naval vode; sirene so dale znamenje nevarnosti, na odselitev, kamor pač kdo ve in zna. Voda je kar prihajala v navalih. Ljudje, eden drugega stiskajoč in gazeč, so se reševali in bežali na sprednji del nasipa. Trije subotiški fantje pa smo ostali v čolnu, če bo mogoče, da se odpeljemo nazaj in se rešimo, če pa ne, naj nam bo Bog milostljiv!

Trenutno nam voda ugrabi čoln in bili smo namah v vodi. Toliko se še spominjam, da nas je nesla voda naravnost proti mlinu na veter (!), kjer sem se pa pogreznil in oči in usta so se mi napolnila z vodo, pred menoj se je pa stemnilo. Nadaljnje dogodke so videli drugi, o katerih so nas pozneje obvestili.

Po teh dneh nesreče je jadrata v čolnu komisija, ki je pregledovala in ocenjevala povzročeno škodo po stanovanjih. Priplula je tudi do omenjenega mlina na veter. Ravno je hotela vstopiti nazaj v čoln in odpluti dalje, ko zagleda veslač mene, ki sem obvisel na eni lopati mlina. Položili so me v čoln k drugim mrličem, ker ni bilo v meni znamenja življenja. Odpeljali so nas v mrtvašnico in nas položili drugega poleg drugega. Čemu so nas položili tako po vrsti, mogoče, da bi kdo, ki bi iskal svoje, mogel iste spoznati.

Naslednjega dne so pripeljali še nove utopljenca, in ker ni bilo več prostora, so jih položili vrh nas. Na mene so položili slučajno neko debelo žensko in ker sem bil samo na videz mrlič, je ta ogromna teža presneto težila moj trebuh. Ob polnoči je opazil stražnik neko tekočo vodo iz mrtvašnice. Pogledal je vanjo, prišel k meni in videl, da se je ženska zvalila z mene. Sprva je mislil, da je ženska živa, ko je pa natančneje pogledal, je videl, da mi je trebuh vpadel in da je tekla iz mene voda. Moja rešitev je bila pač gotovo ona ženska, ki je s svojo ogromno težo iztisnila vodo iz mene.

Paznik je javil takoj ves dogodek zdravnikom in čez par minut so že delali z nama poskuse umetnega dihanja. Z ono žensko ni bilo nič, dasi so se mučili z njo zjutraj do 6. ure. Ko so pa mene vzdignili, čuli so nezaten vzdih. Misli si, kakka radost je bila, da je vsaj eden rešen! Takoj so me nesli v interno v oskrbo sestram, dokler da pride zdravnik.

In tako se je zgodilo ono nemogoče, da se je meni zopet vračalo življenje. Visel sem sicer devet dni med življenjem in smrtjo, a vendar mi je bilo vsak dan bolje. O vsem tem pa so bili moji starši še popolnoma neobveščeni, ker sam nisem mogel o sebi ničesar poročati, da sem še pri življenju. Starši so vedeli le, da sem utonil, o čemer so jih očitvidci obvestili. Opravili so doma že »Requiem« in naravnost obupno žalovali. Nekega lepega dne sem se mogel že tudi sam oglasiti, in tedaj sem povedal, kdo sem in odkod. Ko je prejel oče brzojavko, se je takoj drugega dne pripeljal po mene z avtomobilom. Prihajali so žurnalisti drug za drugim povpraševati o nenavadnem dogodku. Veselja staršev Ti, ljubi Joško, ne morem popisati! In ko sem prišel domov, ko bi videl množico ljudstva, ki me je prišla pričakati, rekel bi, da 1000 dinarski dežijo.

Kaj več o tem, ko popolnoma ozdravim!

Tvoj Jovan.

Mala oznanila.

V »Malih oznanilih« stane vsaka beseda 75 par. Najmanjša cena za oglas je 8 D. Manjši zneski se lahko vpošiljajo tudi v znamkah. Upravništvo odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je priložena znamka za odgovor.

Viničarja s 3 delavskimi močmi, z dobrimi spričevali sprejme stolna župnijska nadarhina v Mariboru za posestvo v Wienergrabnu in v Rošpohu — oboje blizu Maribora. Naslov: Stolna župnišče, Maribor. 1266

Pekovskega vajenca se sprejme takoj iz poštene hiše. Znidarič Matej, pekarna, Gor. Radgona. 1247

Trgovski učencec, ki ostane v oskrbi starišev, se sprejme pri Nabavljalni zadrugi drž. uslužbenec v Mariboru, Stolna ulica št. 5. 1250

Krojaški vajencec se sprejme pri gospodu Francu Sodin, Maribor, Orožnova ulica 9. 1248 2-1

Krojaški vajencec, ne čez 15 let star z dobrim šolskim spričevalom se takoj sprejme pri Antonu Kosar, krojaču, Maribor, Slomškova trg 5. 1260 2-1

Sprejme se deklica, šoli odrastla za varuhinjo otrok. Več pove uprava. 1252

Vdova, 45 let, želi službo v župnišču ali pri posestniku na deželi; naslov v upravništvu. 1253

Viničar s 5 delavskimi močmi za Smarjeto se sprejme. Naslov v upravništvu. 1261

Učencec se sprejme s šolsko izobrazbo najmanj 6 razredov osnovne šole, star 14 do 15 let, mčan in poštenih staršev, tudi priden in marljiv, pošten mlad trg. pomočnik se sprejme pri tvrdki Valenčak v Velenju. 1251 2-1

Zamena posestev. Na večstransko željo otvori »Marstan« poseben oddelek za zameno posestev. Naslovi: »Marstan«, Maribor, Rotovski trg 4. 1238

»Marstan«, Maribor, Rotovski trg št. 4. Večja in mala posetva, nakup, prodaja, najem; 2 večji gostilni z mesarijo na prodaj. 1259

Sod 659 I se prodaja. Studenci pri Mariboru, Aleksandrova c. 60. 1249

Oddajo se dela za napravo betonskega opornega zidu ob potoku Gračnici v Jurklostru. Konkurenčna obravnava se vrši 12. t. m., ob 9. uri na licu mesta. Pojasnila daje župni urad v Jurklostru. 1263

Oblučilno blago vseh vrst, zašito perilo, obleke v veliki izbiri in po ugodnih cenah dobite vedno v trgovini mešanega blaga Franc Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. Zaloga vseh čevljarskih potrebščin v najboljši kakovosti. — Nakup jajc, masla, suhih gob in vseh poljskih pridelkov. 1256 2-1

Sprejme se : **učenka** :

z dežele za šiviljsko obrt s popolno oskrbo v hiši, pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov: H. Radolič, modni salon v Mariboru, Kettejeva ulica 3. 1264

Jabolka

fini namizna, vagonke množine kupuje po najvišjih cenah Skerbec, special. trgovina živil, Maribor, Gosposka ulica 5. 1255

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

r. z. z. o. z.

se priporoča za tiskanje knjig, brošur, vabil, vizitk, računov, lepakov in drugih tiskovin.

V Knjigarni in prodajalni Cirilove tiskarne na Koroski cesti št. 5 in v Podružnici te knjigarne in prodajalne v Aleksandrovi cesti št. 6 dobiš dobro in poceni: papir, pisarniški, pisemski, ovojni, svileni in prešani za kinč; svinčnike, peresa, ravnila, črnilo in druge potrebščine; vsakovrstne knjige, leposlovne in šolske ter razne molitvenike. 9

Naznanilo.

P. n. občinstvu uljudno naznanjam, da sem s 1. sept. 1926 prevzal

KOLODVORSKO RESTAVRACIJO Maribor, glavni kolodvor

ter se slavnemu občinstvu za cenj. obisk najuljudneje priporočam. 1265

TOMO MAJER, restavrator.

Vinske sesaljke

Ia paragumene vinske cevi, medene in lesene pipe, žveplene trakove na juti in azbestu nudi po najnižji dnevni ceni. 1222

Z. TONEJC, trgovina vinarških potrebščin, MARIBOR, samo Aleksandrova cesta 35.

Vse vrste umetn. gnojil kakor :

- mineralni superfosfat
- superfosfatna kostna moka
- mešano gnojilo — Neofosfat »KAS«, »KS«, »S«
- dušikovo apno
- žveplenokisli amonijak
- kalijev amonijak superfosfat
- kalijeva sol

se dobijo po najnižjih dnevni cenah pri zast.:

E. KAINER, CELJE, CANKARJEVA C. 4 II.

Zaloga za Šaleško dolino pri načelniku Kmet. podružnice Simonu Blatnik, Staravas, Velenje.

!!! Varčujte z denarjem !!!

pri nakupu manufakturnega blaga. Predno kupite, si oglejte velikansko zalogo in čudovito nizke cene v

manufakturni in modni trgovini

FRANC DOBOVIČNIK Celje, Gosposka ulica 15

Stranke iz dežele dobe popust! — Krojači in šivilje posebne cene!

Na drobno! 1244

Na debelo!

Fran Strupi Celje

Vam priporoča svojo bogato zalogo steklene ter porcelanaste posode, svetiljk, ogledal, raznovrstnih šip, lepih okvirov itd itd. — Prezema vsakršna steklarska dela. — Najsolidnejše cene in točna postržba.

Na drobno in na debelo.

Na dobro in na debelo.

Južno-štajerska hranilnica Celje

v lastni hiši Cankarjeva ulica št. 11, nasproti pošte. — Ustanovljena leta 1880

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure in jih obreštuje po kolikor mogoče najvišji obrestni meri Rentni davek plačuje hranilnica sama. Za varnost vlog jamčijo okraji: Gornji Grad, Sevnica, Smarje, Soštanj, Vrasko in rezervni zaklad. Hipotekarna posojila in vsakovrstni drugi krediti pod ugodnimi pogoji. Pošne položnice na razpolago.

Somišljeniki, širite naše liste!